

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yirmeyah

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 596 [1835 oder 1836]

אמ הימרי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9113

אָמַר אֶל-גְּדַלְיָהוּ בֶּטֶתָר בְּמִצְפָּה
 לֵאמֹר אֵלֶכָה נָא וְאָכַח אֶת-
 אֶת-יִשְׁמַעֵאל בֶּן-נְתַנְיָה וְאִישׁ
 לֹא יָדַע לְמָה יִכְכֶּה נַפְשׁוֹ וְנִפְצוּ
 כָּל-יְהוּדָה הַנִּקְבְּצִים אֵלָיָה
 וְאָבְדָה שְׂאֵרֵי יְהוּדָה: (ט) וַיֹּאמֶר
 גְּדַלְיָהוּ בֶּן-אֲחִיקָם אֶל-יֹהָנָן בֶּן-
 קִרְיָה אֶל-תַּעֲשׂוּ אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה
 כִּי-שָׁקֵר אֶתְּהַדְּבַר אֶל-יִשְׁמַעֵאל:

מֵא (ה) וַיְהִי וּבַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּא
 יִשְׁמַעֵאל בֶּן-נְתַנְיָה בֶּן-
 אֱלִישָׁמַע מִזְרַע הַמְּלוּכָה וּרְבִי
 הַמֶּלֶךְ וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אֹתוֹ אֶל-
 גְּדַלְיָהוּ בֶּן-אֲחִיקָם הַמִּצְפָּתָה
 וַיֹּאכְלוּ שָׂם כֶּהֱם יַחְדָּו בְּמִצְפָּה:
 (ו) וַיִּקְּמוּ יִשְׁמַעֵאל בֶּן-נְתַנְיָה
 וַעֲשָׂרַת הָאֲנָשִׁים וְאֲשֶׁר-הָיוּ אִתּוֹ
 וַיִּכּוּ אֶת-גְּדַלְיָהוּ בֶּן-אֲחִיקָם בֶּן-
 שָׁפָן בַּחֶרֶב וַיָּמָת אֹתוֹ אֲשֶׁר-
 הִפְקִיד מֶלֶךְ-בָּבֶל בְּאֶרֶץ: (ג) וְאֵת

גדליהו אין מצפה אין געהיים צו
 איבעררעדען, אונד שפראך:
 ערלויבערדאך, דאס איך הן
 געהע, אונד ישמעאל דען
 זאָהן נתניהו'ס ערמאָרדע! נייע-
 מאַנד ווירד עס ערפֿאהרען;
 אונד וואָרום זאללסטו דורך
 איהן איין אַפּפֿער ווערדען?
 דאָן ווירדען וועדער אללע
 יהוים צערשטרייעט ווערדען
 דיא צודיר זיך פֿערזאממעלט
 האָב י, אונד דויעזער קליינע
 איבעררעסט פֿאָן יהודה מעכ-
 טע גאַנץ צו גרונדע געהען.
 (ט) אויך דאָן, ערוועדערטע
 גדליהו, זייא עס פֿערן פֿאָן
 דיר, זאָלך איינע טהאַט צו
 פֿעראיבען! דען עס איזט ניכט
 וואָהר, וואָס דוא דאָ פֿאָן
 ישמעאל ערצעהלעסט.
 מֵא (ה) אויס זעבענטען מאָ-
 נאַטהע קאָם ישמעאל
 דער זאָהן נתניהו'ס דעם זאָה-
 געם אלישמע, איין מאָן אויס
 קעניגליכעם נעבליטהע, מיט
 דען פֿאַרנעהמסטען האָפֿכע-
 דיענטען דעם קעניגס, אונד נאָך
 צעהן מעננער מיט איהם, צו
 גדליהו דעם זאָהנע אחיקם'ס
 נאָך מצפה, אונד היעלטען
 זעממטליך איין גאַסטמאַהל
 דאָ. (ג) דאָ ערהיב זיך ישמעאל
 דער זאָהן נתניהו'ס מיט דען
 צעהן מעננערן דיא מיט איהם וואָרען, אונד ערשלוגען גדליהו דען זאָהן אחיקם'ס דעם זאָה-
 געם שפֿן'ס, טערטעטען איהן, דען דער קעניג אלס שטאַטטהאַלטער איבער דאָן לאַנד
 גע-

תעשה קריי. כל

ר ש י

מֵא (א) ורני המלך. ושרי המלך נתקנאו בו שנטל גדולה:

ב א ו ר

ז"א (ב) אשר הפקיד, זה בא לחזק כלומר לא יראו כ' ואת מלך בבל, וכאשר חרגמתי. שלך

כָּל־הַיְהוּדִים אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ אֶת־
גְּדֻלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים
אֲשֶׁר נִמְצְאוּ־שָׁם אֶת אַנְשֵׁי
הַמְּלַחְמָה הִכָּה יִשְׁמַעְאֵל: (ו) וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי לְהַמִּית אֶת־גְּדֻלְיָהוּ
וְאִישׁ לֹא יָדָע: (ה) וַיָּבֹאוּ אַנְשֵׁים
מִשְׁכֶּם מִשְׁלוֹ וּמִשְׁמֶרֶן שְׂמָנִים
אִישׁ מִגְּלָחֵי זֶקֶן וּקְרָעֵי בְגָדִים
וּמַתְגַּדְּדִים וּמְנַחֵה וּלְבוֹנֵה בֵּידָם
לְהָבִיא בֵּית יְהוָה: (ו) וַיֵּצֵא
יִשְׁמַעְאֵל בֶּן־נְתַנְיָה לְקִרְאָתָם
מִן־הַמִּצְפָּה הַלֵּךְ הַלֵּךְ וּבָכָה וַיְהִי
כַּפְגֵּשׁ אֹתָם וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם בָּאוּ
אֶל־גְּדֻלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם: (ז) וַיְהִי
כִּכְבֹּאֵם אֶל־תּוֹךְ הָעִיר וַיִּשְׁחָטֵם
יִשְׁמַעְאֵל בֶּן־נְתַנְיָה אֶל־תּוֹךְ
הַבּוֹר הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ:
(ח) וַעֲשָׂרָה אַנְשֵׁים נִמְצְאוּ־בָם
וַיֹּאמְרוּ אֶל־יִשְׁמַעְאֵל אַרְבֵּי־
תַּמְתָּנוּ כִּי־יֵשׁ־לָנוּ מִטְּמָנִים

נעזעטצט. (ג) אויך אללע
יהודים דיא בייא גדליה צו
מצפה ווארען אללע כשדים
דיא דארט זיך פארפאנדען,
אינד אויך דיא קריעגסלייטע
ווארדען ניעדערנעמעטצעלט
פאן ישמעאל. (ד) אס צווייטען
טאגע נאך דער ערמארדונג
גדליה'ס, עהע נאך דעמאנד עט
וואס ווא סטע (ה) קאמען מענ
נער פאן שכם, פאן שלה אונד
פאן שמרון, אכציג אן דער
צאהל, מיט אכנעשארענעם
כארטע, מיט צערריססענען
קליידערן, אונד נאנץ צערריצט,
אונד האטטען שפייזעאפפער
אינד ווייהרויך בייא זיך, אום ווא
אין דען טעמפעל דעם עוויגען
צו ברינגען. (ו) דא גינג ישמעאל
דער זאהן נחניה'ס איהנן ענט
גענען, פאן מצפה אויס, שרייט
אינהער, זיך טרויריג געבעהר
דענד, אונד אלס ער איהנן בע
גענגעטע, שפראך ער צו איה
נען: קאטמעט צו גדליהו דעם
זאהנע אחיקם'ס. (ז) אלס זיא
אכער אין דאז אינגערע דער
שטארט קאמען, שציטט ער
(כעהוויך) ישמעאל דער זאהן
נחניה'ס, איהנען דיא גורנעל
אכ. אונד ווארף זיא מיט הילפע
זינער לייטע אין דיא גרובע
הינאכ. (ח) דאך צעהן מעננער
פאנדען זיך אונטער איהנען,
דיא שפראצען צו ישמעאל:

בשדה

דיא שפראצען צו ישמעאל: ערמארדע אונד נילט! וויר האכען פארראטה אים פעלדע אן

ר ש י

(ה) לפניה בית ס' כנסתו מביחם לא היו יודעים נחורבן הבית ונדדך שמעו וקרעו נגדיהם וכלחו זקנים ומתגודדים לשון שרעה:

ב א ו ר

(ו) הלך ובכה, היה מראה עלצו נוכח (דל"ק). (ח) מטמונים, כן היה דרך יושני

בַּשָּׂדֶה הַטִּים וּשְׁעָרִים וּשְׂמֹן
 וּדְבַשׁ וַיְחַדֵּל וְלֹא הֵמִיתָם בְּתוֹךְ
 אַחֵיהֶם: (ט) וְהַבּוֹר אֲשֶׁר הִשְׁלִיךְ
 שָׁם יִשְׁמַעְאֵל אֶת כָּל־פְּגָרֵי
 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִכָּה בְיַד־גְּדַלְיָהוּ
 הוּא אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֲסָא מִפְּנֵי
 בַּעֲשָׂא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֹתוֹ מִלֵּא
 יִשְׁמַעְאֵל בֶּן־נְתַנְיָהוּ חֲלָלִים:
 (י) וַיָּשָׁב יִשְׁמַעְאֵל אֶת־כָּל־
 שְׂאֵרֵית הָעָם אֲשֶׁר בְּמִצְפָּה אֶת־
 בָּנוֹת הַמֶּלֶךְ וְאֶת־כָּל־הָעָם
 הַנִּשְׁאָרִים בְּמִצְפָּה אֲשֶׁר הִפְקִיד
 נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים אֶת־
 גְּדַלְיָהוּ בֶן־אֲחִיקָם וַיֵּשְׁבֻם
 יִשְׁמַעְאֵל בֶּן־נְתַנְיָהוּ וַיֵּלֶךְ לַעֲבֹד
 אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן: (יא) וַיִּשְׁמַע יוֹחָנָן
 בֶּן־קֶרֶחַ וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָקִים אֲשֶׁר
 אֹתוֹ אֶת כָּל־הָרַעָה אֲשֶׁר עָשָׂה

או ווייטצען אן גערסטע, עהל,
 אונד האָניג, דאָ ליעם ער אב
 אונד ליעם זיא ניכט אומי
 כרינגען וויא איהרע כרידער.
 (ט) דיא גרובע אין וועלכע
 ישמעאל ווערפען ליעם דיא
 לייצען אללער יענער מעננער
 דיא ער ווענען גדליהו ערווינגי.
 טע, איזט דיא יעניע דיא דער
 קעניג אסא ווידער בעשא דען
 קעניג ישראלים מאכען ליעם,
 אונד דיעזע פיללטע ישמעאל
 דער זאהן נחניהוים גאנץ מיט
 ערשלאנגענען, (י) דאן נאָהם
 ער נאך אללעס געפאנגען וויאס
 פאם פאלקע אין מצפה צוריק
 געבליעבען איזט, זאווואהל
 דיא קענוגליכען פרינצעססניען
 אלס אויך דיא איבריג געבליע.
 בענען פאן דע- ניערעריגען
 פאלקסקלאססע דיא נכוזראדן
 דער אכערסטע דער הויפט-
 וואכע דער אייפויכט גדליהו ס
 דעם זאָהנע אחיקים אנפער-
 טרויעטע, דיעזע אללע נאָהם
 ישמעאל דער זאהן נחניהוים גע-
 פאנגען, אונד מאכטע זיך ווי
 דער אויף דען וועג נאך עמון.
 (יא) אינדעם פערנאָהם יוחנן

ישמעאל

דער זאהן קרח'ים אונד אללע העערפיהרער דיא כויא איהם ווארען אללעס דאן אונהייל וועל-

ר ש י

(ט) אשר הכה ביד גדליהו, מתוך שהיה לו לחוש לעצת יוחנן בן קרח ולא חש העלה עליו כאלו נהרגו על ידו:

ב א ו ר

כסון להטמין אולרות יין וסמן ודבש נשדה שלא יחרבו וינשו מחוס השמש. (ט) ביד גדליהו, כסנת גדליהו כי הוא היה סנה להריגת בולס (דליק) וכ"ח, וכן כתב רש"י באיוב ח"ד' ושלחם ביד פשעם ע"י פשעם, וכן בישיע' (ס"ד ה') ומתנגנו ביד אויבנו, וכן לרוב, כי בודאי הכנ ישמעאל האנשים הקרינים ואוהבים לגדליהו שלא יעשו קשר עליו ויגמרו דם אחיהם, ולכן אמר אל שמנים האנשים האלה בואו אל גדליהו בן אחיקם, וכן שארית העם אשר לא ירא ופחד מפניהם מיו ונשנו מאתו. (י) וישכם, מהמתנגס שקדמני גראה כי הוא קרא סם וישכם

וועלכעס ישמעאל דער זאָהן
נחניה'ס אַנריכטעטע. (יב) דאָ
נאָהמען וואָ אַללע מאַנשאַפֿט
צוזאַממען אונד צאָגען ישמעאָ
דעם זאָהנע נחניה'ס ענטגעגען
דען זיאַ אויך טראַגען ביים
גראַסן געוועסער אום גכעון.
(יג) אַלס דאָ גאַנצע פֿאַלק
דאָ ישמעאל פֿאַלגטע, יוחנן
דען זאָהן קרח'ס אונד אַללע
הגערפֿיהרער מיט איהם גע-
וואַרטע, פֿרייעטע עם זיך.
(יד) אינד אַללעזאַממט ווואַ
זיאַ ישמעאל אויס מצפה גע-
פֿיהרט האַט, וואַנדטען זיך
אויס, אונד שלונגען זיך צור
פארטהייא דעם יוחנן זאָהנעס
קרח'ס. (טו) דאָך ישמעאל
דער זאָהן נחניה'ס ענטקאָם
מיט אַכט מענגערן, דעם יוחנן,
אונד גינג צו דען עמונים.
(טז) יוחנן דער זאָהן קרח'ס
אונד זיינע מיטגענאָסען דיא
הגערפֿיהרער, נאָהמען דען
גאַנצען רעסט דעם פֿאַלקעס
דען ישמעאָ דער זאָהן נחניה'ס
זאָך ערמאָרונג גדליהו דעם
זאָהנעס אחיקם פֿאַן מצפה
זינוועגעפֿיהרט האַט, טעג-
נער, קריענער, ווייכער, קיני-
דער אינד פֿערשניטטענע, אַל-
לע ווואַ ער זיאַ פֿאַן גכעון צו
ריק בראַכטע. (יז) אונד צאָג

ישמעאל בן־נתניה: (יב) ויקחו
את־כל־האנשים וילכו להרחם
עם־ישמעאל בן־נתניה וימצאו
אתו אל־מים רבים אשר בגבעון:
(יג) ויהי כראות כל־העם אשר
את־ישמעאל את־יוחנן בן־קרח
ואת כל־שרי החילים אשר אהו
וישמחו: (יד) ויסבו כל־העם
אשר־שבה ישמעאל מן־המצפה
וישבו וילכו אל־יוחנן בן־קרח:
(טו) וישמעאל בן־נתניה גמלט
בשמנה אנשים מפני יוחנן וילך
אל־בני עמון: (טז) ויקח יוחנן
בן־קרח וכל־שרי החילים אשר־
אהו את כל־שארית העם אשר
השיב מאת ישמעאל בן־נתניה
מן־המצפה אחר הכה את־
גדליה בן־אחיקם גברים אנשי
המלחמה ונשים ומן וסרסים
אשר השיב מגבעון: (יז) וילכו

וישבו

ר ש י

(יב) אל מים רבים. על נרינת מיין סניאין:

בניוח

ב א ו ר

והיא תמוה כי לא נמלא כן בספר א'. (טו) אשר השיב מיה, נראה כי מלך מלח ווספת
פה, או הכפיל פה במקום הפעל ושעורו את כל שרית העם אשר השיב ישמעאל, או אשר
בוסני מלח ישמעאל.

שמעיה

וַיָּשְׁבוּ בְּגֵרוֹת כַּמּוֹהֵם אֲשֶׁר-אָצֵל
 בֵּית לֶחֶם לָלֶכֶת לָבוֹא מִצְרַיִם:
 (י) מִפְּנֵי הַכְּשָׁדִים כִּי יִרְאוּ
 מִפְּנֵיהֶם כִּי-הִכָּה יִשְׁמַעֲלֵךְ בֶּן-
 נְתַנְיָה אֶת-גְּדֻלְיָהוּ בֶן-אֲחִיקָם
 אֲשֶׁר-הִפְקִיד מֶלֶךְ-בָּבֶל בְּאֶרֶץ:
 מב (ה) וַיִּגְשׁוּ כָל-שָׂרֵי הַחַיִּלִּים
 וַיּוֹחֲזֵנוּ בֶן-קָרַח וַיּוֹזְנֵיהֶם בֶּן-
 הוֹשַׁעְיָה וְכָל-הָעָם מִקָּטָן וְעַד-
 גְּדוֹל: (ג) וַיֹּאמְרוּ אֶל-יִרְמְיָהוּ
 הַנְּבִיא תְּפַלֵּןָּא תַחֲנֹתְנוּ לְפָנֶיךָ
 וְהַחֲפִלֵּל בְּעַדְנוּ אֶל-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּעַד כָּל-הַשְּׂאֵרִית הַזֹּאת כִּי-
 נִשְׁאַרְנוּ מֵעַט מִהַרְבֵּה כִּאֲשֶׁר
 עִינֶיךָ רָאוּת אֲתָנוּ: (ג) וַיַּגִּדְלָנוּ
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת-הַדָּרֶךְ אֲשֶׁר
 נִלְךְ-בָּהּ וְאֶת-הַדְּבָר אֲשֶׁר-נַעֲשִׂיהָ:
 (ד) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא
 שְׁמַעְתִּי הַנְּנִי מִתְּפִלֵּל אֶל-יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם כְּדַבְּרֵיכֶם וְהָיָה כָּל-

חרגום אשכנזי קיט
 מיט איהנען נאך דעם געבט
 טהע כמהם בייא בית לחם,
 וואזיא ראסטעטען אום פאן דא
 ווייטער צו ציעהען נאך מצרים.
 (י) וועגען דער כשדים פאר
 דענען זיא זיך פירכטעטען,
 ווייל ישמעאל דער זאון נתניה'ס
 דען גדליה זאון אחיקם'ס ער-
 שלוג, דעם דער קעניג פאן
 כבל צום שטאטטהאלטער אים
 לאנדע געועטצט האט.

מב (ה) דאך פארהער טראג
 טען אללע העערפיה
 רער אונד יוחנן דער זאון
 קרח'ס, אויך יוניה דער זאון
 הושעיה'ס אונד דאן ועמטלי-
 כע פאלק פאם קליינסטען ביז
 צום גרעסטען פאר דען פראג
 פעטען ירמיהו, (ג) אונד
 שפראכען צו איהם: לאס אונ-
 זער פלעהען דיר נאהע קאמ-
 מען, אונד בעטע נאך פיר אונד,
 פיר דיעזעס קליינע הייליגן
 צום עוויגען דינעם גאטטע,
 דען פאן זא פיעלען זינד נור
 וויר וועניגע צוריק געבלעכען,
 וויא דוא אונדא פאר דיר זיע-
 העכט. (ג) מאגע דער עוויגע
 דיין גאטט אונד דען וועג ציי-
 גען, דען וויר איינשלאגען,
 אדער דוא פארשריפט ער-
 טהיילען, דער וויר נאבלעכען
 זאללען. (ד) דא שפראך ירמיה
 צו איהנען: יא גערן ווילל איך
 בעטען צו דעם עוויגען, אייערעם גאטטע, וויא איהר עם פערלאנגעט, אונד וואס דער
 עוויגע

הדבר

כמהם קרי

ר ש י

(ז) נגרות כמהם. נגרות דיהב דוד לכמהם בן כרוזי גלעדזה כשזב ממלמת אנבלום כמו
 שנאמר בספר (שמאל ב' י"ט) אחייענר כמהם ונו':

ב א ו ר

מב (ד) שמעזי, ר"ל מנחמס ואלעה כדבריכס.